

Sygn. akt I ACa 1681/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Marzena Miąskiewicz (spr.)

Sędzia SA – Dorota Markiewicz

Sędzia SA – Ewa Kaniok

Protokolant – st. sekr. sąd. Aneta Zembrzaska

po rozpoznaniu w dniu 30 kwietnia 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Wojskowej Agencji Mieszkaniowej

przeciwko A. D. (1) i H. D.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki i pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 12 czerwca 2013 r., sygn. akt XXIV C 503/12

- I. **zmienia zaskarżony wyrok w stosunku do H. D. i A. D. (1) częściowo w ten sposób, że uchyła punkt 2, a dotychczasowym punktom 3 i 4 nadaje odpowiednio numerację 2 i 3;**
- II. **oddala apelację powódki w pozostałym zakresie i apelację pozwanych w całości;**
- III. **odstępuje od obciążania pozwanych obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego na rzecz powódki.**

Sygn. akt I ACa 1681/13

UZASADNIENIE

Wojskowa Agencja Mieszkaniowa w W. wniosła o zasądzenie solidarnie od P. D., H. D. i A. D. (1) kwoty 81.637,05 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem ograniczenia odpowiedzialności A. D. (1) do kwoty 64.428,27 zł, zaś P. D. do kwoty 23.951,46 zł oraz o zasądzenie solidarnie od pozwanych, na swoją rzecz, kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu strona powodowa podała, że na podstawie art. 14 i 15 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 roku o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wykonuje prawo własności do lokalu położonego w W. przy ul. (...). Przedmiotowy lokal mieszkalny przydzielono imiennym nakazem przydziału osobnej kwatery stałej(...)P. D.. W dniu 28 października 2008 roku w stosunku do H. D. i A. D. (1) wszczęto postępowanie w sprawie przymusowego wykwaterowania z zajmowanego lokalu, z uwagi na nieuiszczanie opłat czynszowych i pośrednich za używanie lokalu. W stosunku natomiast do P. D. skierowano do Sądu Rejonowego dla Warszawy –

Mokotowa pozew o opróżnienie lokalu mieszkalnego. Pozwani zajmują lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, nie uiszczając opłat czynszowych i opłat pośrednich związanych z zamieszkiwaniem w tym lokalu. Opłatę za korzystanie z lokalu powódka naliczyła według stawek czynszu należnych z tytułu używania przedmiotowego lokalu, z czego w stosunku do H. D. należność główna za okres od grudnia 2007 roku do września 2011 roku wynosi 55.092,86 zł, zaś skapitalizowane odsetki wg stanu na dzień 18 stycznia 2012 roku wynoszą 26.544,19 zł. Z kolei, w stosunku do P. D. dochodzi należności głównej w kwocie 20.996,37 zł za okres od września 2009 roku do września 2011 roku, zaś odsetki skapitalizowane na dzień 16 sierpnia 2011 roku wynosiły 2.955,09 zł. W stosunku zaś do A. D. (1) dochodzi należności głównej w kwocie 42.445,03 zł za okres od sierpnia 2006 roku do września 2011 roku, natomiast odsetki skapitalizowane wg stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku wynoszą 21.983,24 zł. Odpowiedzialność pozwanych wynika z art. 688(1) k.c.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa, podnosząc przede wszystkim zarzut przedawnienia roszczeń za okres wcześniejszy niż 3 lata od momentu wniesienia pozwu, zarówno w odniesieniu do roszczenia głównego jak i odsetek. Pozwani dodatkowo podnieśli, że sposób naliczania przez powódkę dochodzonej kwoty jest dla nich niezrozumiały. Wskazali również na okoliczność, że znajdują się w bardzo trudnej sytuacji materialnej.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 12 czerwca 2013 r. zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz strony powodowej kwotę 23.951,46 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 maja 2012 r. do dnia zapłaty, zasądzone świadczenie rozłożył na pięćdziesiąt rat miesięcznych, w tym pierwsza rata w kwocie 921,41 zł, a kolejne czterdzieści dziewięć rat w kwotach po 470 zł, płatne do dnia 10 dnia każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następnego od tego, w którym wyrok się uprawomocnił, z ustawowymi odsetkami od każdego uchybionego terminu płatności poszczególnych rat, zaś w pozostałym zakresie powództwo oddalił oraz nie obciążył pozwanych kosztami procesu.

Wyrok ten Sąd Okręgowy wydał w oparciu o następujące ustalenia i rozważania:

W dniu 13 kwietnia 1976 roku P. D., nakazem imiennym przydziału osobnej kwatery stałej (...), przydzielono lokal mieszkalny w W. przy ulicy (...). Członkami rodziny P. D., którzy w dniu wydania nakazu uprawnieni byli do zamieszkania w przydzielonym mu lokalu, byli H. D. – żona, a także M. D. i A. D. (2) – dzieci.

W 1987 roku P. i H. D. urodziła się córka A. D. (1).

Od kilku lat P. D. i jego domownicy posiadali zadłużenie w stosunku do Wojskowej Agencji Mieszkaniowej z tytułu opłat za używanie przedmiotowego lokalu. Z tytułu tego zadłużenia, przeciwko P. D. wystawiono tytuły wykonawcze: w dniu 13 stycznia 2006 roku nr (...)/(...), w dniu 14 grudnia 2009 roku nr (...)/ (...) W- (...). Na ich podstawie, przeciwko P. D. prowadzona była egzekucja ze świadczeń emerytalno - rentowych przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy – Mokotowa Przy tym, tytuł wykonawczy(...) (...) W- (...) dotyczył opłat za używanie lokalu i opłat pośrednich z tytułu zajmowania lokalu za okres od grudnia 2005 roku do sierpnia 2009 roku, zaś tytuł wykonawczy(...) (...) W-(...)dotyczył odsetek ustawowych od niespłaconych należności z tytułu opłat za używanie lokalu i opłat pośrednich z tytułu zajmowania lokalu za okres od listopada 2005 roku do lipca 2009 roku.

W związku z istniejącym zadłużeniem lokalu decyzją z dnia 19 września 2012 roku, dyrektor (...) Oddziału (...) w W. zarządził przymusowe wykwaterowanie H. D. oraz A. D. (1) z zajmowanego przez nie lokalu mieszkalnego. W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż w przedmiotowym lokalu zameldowani są: P. D., H. D., A. D. (1) oraz małoletnia M. W.. Zgodnie z przepisami ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP osoby zamieszkujące w lokalach mieszkalnych zobowiązane są uiszczać opłaty za używanie lokalu oraz opłaty pośrednie w terminie do 15 dnia każdego miesiąca. Wymienione osoby nie wywiązują się jednak z tego obowiązku. Wobec tego, że w stosunku do niepełnosprawnego P. D. oraz małoletniej M. W. zachodzą przesłanki z art. 45 ust. 3 powołanej ustawy, decyzja o wykwaterowaniu mogła dotyczyć wyłącznie H. D. i A. D. (1). W stosunku natomiast do P. D. i M. W. zastosowanie ma postępowanie w trybie sądowym.

Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie wyrokiem z dnia 5 czerwca 2012 roku, w sprawie o sygn. akt II C 1025/11, nakazał P. D. i małoletniej M. W. opróżnienie i opuszczenie przedmiotowego lokalu ustalając że, przysługuje

im oraz przedstawicielce ustawowej małoletniej, uprawnienie do otrzymania lokalu socjalnego i wstrzymał wykonanie wyroku w zakresie opróżnienia i opuszczenia lokalu mieszkalnego do czasu wskazania przez gminę lokalu socjalnego.

W okresie od sierpnia 2006 roku do września 2011 roku w lokalu przy ulicy (...) w W. zamieszkiwali: P. D., jego żona H. D., ich córka A. D. (1) – od 2005 roku pełnoletnia i małoletnia córka A. M. W. w wieku około 3,5 roku. W związku z istniejącym zadłużeniem lokalu, w stosunku do pozwanego prowadzona była egzekucja z jego świadczeń emerytalnych – w roku 2013 potrącano mu z tego tytułu kwotę 600 zł. Rodzina miała problemy finansowe: emerytura pozwanego wynosiła 2.500 zł brutto, jednakże po potrąceniach egzekucyjnych do wypłaty pozostawała kwota 1.400 zł, H. D. otrzymywała emeryturę w wysokości 830 zł, natomiast A. D. (1) pracowała jedynie dorywczo. A. D. (1) spodziewała się drugiego dziecka, poród spodziewany był w maju 2013 roku. Planowała ona wyprowadzkę przed terminem porodu do swojego stałego partnera. Sytuację finansową rodziny pogarszał bardzo zły stan zdrowia pozwanego, który od 2011 roku chorował na nowotwór złośliwym i ponosił znaczne wydatki na leczenie. Z uwagi na trwające cały czas problemy finansowe, pozwani nie byli w stanie regulować tak bieżących, jak i zaległych opłat za korzystanie z lokalu, wpłacali więc kwoty po 400 – 500 zł, w miarę swych możliwości.

W początku 2008 roku czynsz miesięczny za przedmiotowy lokal wynosił 746,15 zł i stopniowo wzrastał, aż do wysokości 858,35 zł w roku 2011. Prowadzona dotychczas przez Komornika Sądowego egzekucja dotyczyła tylko pozwanego, przy czym kwoty ściągane w toku egzekucji nie pozwalały na zaspokojenie całości egzekwowanych wierzytelności strony powodowej. Ponadto, egzekucja dotyczyła jedynie wierzytelności objętych tytułami wykonawczymi, a zatem nie dotyczyła wierzytelności z tytułu opłat za używanie lokalu i opłat pośrednich z tytułu zajmowania lokalu za okres od września 2009 roku, jak również nie dotyczyła odsetek ustawowych od niespłaconych należności z tytułu opłat za używanie lokalu i opłat pośrednich z tytułu zajmowania lokalu za okres od sierpnia 2009 roku. W tej sytuacji, Wojskowa Agencja Mieszkaniowa wystosowała wobec pozwanych ostateczne wezwania do zapłaty: wobec P. D. za okres od 16 września 2009 roku do 28 września 2011 roku (tytułem należności głównych: 20.996,37 zł, tytułem odsetek 2.955,09 zł), wobec H. D. za okres od 31 grudnia 2007 roku do 15 września 2011 roku (tytułem należności głównych: 55.092,86 zł, tytułem odsetek 24.484,77 zł) oraz wobec A. D. (1) za okres od 15 sierpnia 2006 roku do 28 września 2011 roku (tytułem należności głównych: 42.445,03 zł, tytułem odsetek 21.983,24 zł).

Należności powoda z tytułu opłat za używanie lokalu i opłat pośrednich za okres do sierpnia 2009 roku, jak również z tytułu odsetek ustawowych od niespłaconych należności za okres do lipca 2009 roku, tj. te należności, co do których wystawione już zostały tytuły wykonawcze przeciwko pozwanemu, zostały częściowo jedynie wyegzekwowane na drodze egzekucji komorniczej, i także tylko częściowo zaspokojone poprzez dobrowolne wpłaty dokonane przez P. D. i H. D., jednakże w nieustalonej dokładnie wysokości i co do nieokreślonych bliżej okresów. Nieustalona pozostała kwota nieuiszczonych należności ze wskazanych tytułów za okres od dnia 10 maja 2009 roku do końca miesiąca sierpnia 2009 roku.

Za okres od września 2009 roku do września 2011 roku należności powódki z tytułu opłat za używanie lokalu i opłat pośrednich z tytułu zajmowania przedmiotowego lokalu wyniosły kwotę 20.996,37 zł, zaś z tytułu odsetek ustawowych od niespłaconych należności z tytułu opłat za używanie lokalu i opłat pośrednich z tytułu zajmowania lokalu - kwotę 2.955,09 zł. Łącznie zatem należności te wynosiły kwotę 23.951,46 zł.

Sąd Okręgowy analizując zasadność żądań pozwu, przede wszystkim rozważył, czy taka podstawa prawna, jaką wskazywał w niniejszej sprawie powód, stanowiła właściwą płaszczyznę do rozważania odpowiedzialności pozwanych, bowiem od tego zależała ocena zasadności podniesionego przez pozwanych zarzutu przedawnienia. O ile bowiem podstawą prawną byłyby normy statuujące odpowiedzialność odszkodowawczą za bezumowne korzystanie z lokalu, to zarzutu przedawnienia nie można byłoby uznać za skuteczny. W takiej bowiem sytuacji, właściwy byłby ogólny, dziesięcioletni termin przedawnienia roszczeń. O ile natomiast właściwą płaszczyzną oceny roszczeń strony powodowej byłyby normy prawne dotyczące obowiązku zapłaty należności z tytułu korzystania z lokalu mieszkalnego przydzielonego z mocy ustawy z dnia 22 czerwca 1995 roku o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP, to wówczas zarzut przedawnienia należałoby uznać za skuteczny co do roszczeń dotyczących okresu przed 10 maja 2009 roku, bowiem

należności z tytułu korzystania z lokalu, jako świadczenia okresowe, przedawniałyby się z upływem trzyletniego terminu przedawnienia (art. 118 k.c.).

Sąd Okręgowy uznał, iż postępowanie dowodowe nie wykazało, aby pozwani nie posiadali tytułu prawnego do przedmiotowego lokalu w okresie do końca września 2011 roku. Skoro bowiem tytułem prawnym do lokalu był nakaz imienny z dnia 13 kwietnia 1976 roku, to tak długo, jak długo nakaz ten pozostawał w mocy, pozwani zajmowali lokal mieszkalny w oparciu o stosowny do tego lokalu tytuł prawny. Dopiero decyzją z dnia 19 września 2012 roku, dyrektor (...) Oddziału (...) w W. skutecznie zarządził przymusowe wykwaterowanie H. D. oraz A. D. (1) z zajmowanego przez nie lokalu, zaś odnośnie pozwanego i M. W. wyrokiem z dnia 5 czerwca 2012 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy – Mokotowa w Warszawie nakazał P. D. i M. W. opróżnienie i opuszczenie lokalu.

Zatem do końca września 2011 roku nakaz imienny z dnia 13 kwietnia 1976 roku pozostawał w mocy, niewątpliwie więc przysługiwał w tym czasie pozwanym tytuł prawny do zamieszkiwania w lokalu. Z tego też względu, właściwą płaszczyzną prawną do oceny zasadności żądań powódki nie były przepisy o odszkodowaniu za bezumowne korzystanie z rzeczy (art. 224 i nast. k.c.), ale stosowne regulacje zawarte w ustawie z dnia 22 czerwca 1995 roku o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP. Świadczenia pozwanych z tytułu opłat za korzystanie z zajmowanego lokalu, jako świadczenia okresowe, podlegały zatem trzyletniemu terminowi przedawnienia. Skoro więc pozew o zapłatę został wniesiony w dniu 10 maja 2012 roku, to roszczenia powódki za okres przed dniem 10 maja 2009 roku uległy już przedawnieniu i stosowny zarzut podniesiony w tym zakresie przez pozwanych okazał się skuteczny.

Obowiązek zapłaty czynszu i innych opłat należnych za korzystanie z lokalu podlegającego przepisom ustawy z dnia 22 czerwca 1995 roku o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP wynika z art. 36 ust. 1 ustawy. W aktualnym brzmieniu, obowiązującym od dnia 1 lipca 2010 roku, przepis ten stanowi, że osoba, która zajmuje lokal mieszkalny uiszcza opłaty za używanie lokalu w wysokości nie większej niż 3% wartości odtworzeniowej lokalu w skali rocznej, określonej na podstawie ust. 2, oraz zaliczki na opłaty pośrednie w terminie do piętnastego dnia każdego miesiąca, od dnia przekazania lokalu mieszkalnego. Przed dniem 1 lipca 2010 roku art. 36 ust. 1 ustawy miał podobne brzmienie i tak samo nakazywał uiszczanie osobom, które zajmowały lokal mieszkalny, opłat za używanie lokalu oraz zaliczki na opłaty pośrednie, w terminie do piętnastego dnia każdego miesiąca.

Skoro zatem pozwani korzystali z mieszkania przydzielonego P. D. imiennym nakazem, zobowiązani byli także do uiszczania na rzecz powodowej Agencji należności tytułem opłat za używanie lokalu oraz zaliczek na opłaty pośrednie. Postępowanie dowodowe nie wykazało, aby wysokość naliczanych przez Wojskową Agencję Mieszkaniową opłat przekraczała 3% wartości odtworzeniowej lokalu w skali rocznej, a pozwani nie podnosili zastrzeżeń w tym zakresie. W sytuacji więc, kiedy pozwani nie wywiązywali się z obowiązku zapłaty należności z tego tytułu wobec powodowej Agencji, miała ona prawo domagać się zasądzenia stosownych kwot na drodze postępowania sądowego, łącznie z kwotą odsetek skapitalizowanych na podstawie art. 481 i 482 k.c.

Jednak tylko kwota 23.951,46 zł, a więc kwota nieprzedawnionych roszczeń za okres od września 2009 roku do września 2011 roku, została należycie udowodniona. W pozostałym zaś zakresie, odnośnie żądań kierowanych wobec H. i A. D. (1) za wcześniejsze okresy, roszczenia uległy po części przedawnieniu, po części zaś nie udowodniono ich co do wysokości - co zresztą wiązało się także z niemożliwością określenia, w jakim zakresie roszczenia te były już przedawnione, a w jakim nie. Z tego też powodu, powództwo w niniejszej sprawie zasługiwało na uwzględnienie jedynie co do części udowodnionej, a więc co do kwoty 23.951,46 zł.

Powyższą kwotę zasądzono solidarnie od wszystkich pozwanych, gdyż bezsporne w niniejszej sprawie było, że w okresie od września 2009 roku do września 2011 roku w lokalu zamieszkiwali wszyscy pozwani, jak również, że wszyscy pozwani byli w tym czasie osobami pełnoletnimi. Podstawę prawną dla solidarnej odpowiedzialności pozwanych z tego tytułu stanowił w niniejszej sprawie art. 37 ust. 2 i 3 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP.

Przy tym, zasądzone na rzecz powódki świadczenie, Sąd Okręgowy rozłożył na pięćdziesiąt miesięcznych rat, określając wysokość pierwszej z nich na kwotę 921,41 zł, zaś następnych rat na kwotę 470 zł. Podstawę prawną tego rozstrzygnięcia stanowił art. 320 k.p.c. Sąd I instancji doszedł bowiem do przekonania, że ze względu na trudną

sytuację materialną pozwanych, jak i przede wszystkim ze względu na bardzo zły stan zdrowia pozwanego, cierpiącego na złośliwą chorobę nowotworową, co musiało wiązać się z ponoszeniem przez niego zwiększonych kosztów na zakup leków i innych środków medycznych, w niniejszej sprawie wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek uzasadniający zastosowanie tego przepisu.

Z tych samych względów uznając, iż w niniejszej sprawie wystąpił wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art. 102 k.p.c., Sąd Okręgowy nie obciążył pozwanych kosztami procesu.

Apelacje od wyroku Sądu Okręgowego wniosła strona powodowa i obie pozwane. Dalej idące są apelacje pozwanych, które zaskarżyły wyrok w całości, zarzucając Sądowi I instancji „niesłuszne zasądzenie zapłaty kwoty 23 951, 46 zł na rzecz powoda” i wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku.

Obie pozwane podniosły, że nigdy nie były głównymi najemcami przedmiotowego lokalu, bo imienny nakaz przydziału lokalu otrzymał P. D..

A. D. (1) dodatkowo podniosła, że rodzice nie informowali jej o wysokości zadłużenia na rzecz strony powodowej, zaś do 2007 r. była uczennicą. Obecnie ma dwoje dzieci, jest bezrobotna i utrzymuje ją ojciec małoletnich, nie posiada żadnego majątku, a spłata zadłużenia na rzecz powodowej Agencji „przekreśli jakiegokolwiek perspektywy jej i jej rodziny”.

H. D. w swojej apelacji powołała się na to, że zadłużenie spowodował jej mąż P. D., który pomimo jej nalegań nie uiszczał należnych opłat na rzecz powodowej Agencji, mąż chorował na złośliwy nowotwór i zmarł dnia 1 czerwca 2013 r., co jeszcze pogorszyło i tak bardzo trudną jej sytuację życiową i materialną.

Strona powodowa w swojej apelacji zaskarżyła wyrok w części w jakiej Sąd Okręgowy rozłożył zasądzone świadczenie w kwocie 23.951,46 zł na 50 rat miesięcznych i w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach, zarzucając mu:

I. naruszenie prawa materialnego poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a mianowicie art. 320 k.p.c. poprzez rozłożenie zasądzzonego świadczenia na miesięczne raty podczas, gdy brak było podstaw do rozłożenia zasądzzonej kwoty na raty, gdyż nie zachodziły w niniejszym postępowaniu szczególnie uzasadnione okoliczności;

II. naruszenie prawa procesowego mające wpływ na wynik postępowania, a mianowicie:

art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów polegające na takiej ocenie dowodów w niniejszej sprawie, która doprowadziła do przyjęcia, iż zasadnym jest rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty;

art. 232 k.p.c. art. 253 k.p.c. oraz art. 230 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego.

W konsekwencji podniesionych zarzutów strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w części poprzez nierozkładanie zasądzzonego świadczenia na raty oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu za obie instancje wg norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje pozwanych są bezzasadne, zaś apelacja strony powodowej zasługuje na uwzględnienie.

Po przeprowadzeniu wszystkich dowodów zgłoszonych przez strony, których oceny dokonano zgodnie z zasadami wynikającymi z art. 233 § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia stanu faktycznego, które to ustalenia Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

W tak ustalonym stanie faktycznym, którego zresztą żadna ze stron nie zakwestionowała we własnych apelacjach, w pierwszej kolejności należało rozważyć apelacje pozwanych, jako dalej idące, bo pozwane zakwestionowały w nich zaskarżony wyrok, co do zasady.

Apelacje pozwanych są całkowicie chybione, bowiem Sąd Apelacyjny w pełni podziela wyrażony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku pogląd, że skoro pozwane zajmowały lokal mieszkalny przydzielony P. D. imiennym nakazem z dnia 13 kwietnia 1976 r., to z mocy art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP, zobowiązane były do uiszczania na rzecz powodowej Agencji opłat za użytkowanie tego lokalu oraz zaliczek na opłaty pośrednie. Skoro tych opłat nie uiszczył P. D., powodowa Agencja uprawniona jest do domagania się ich zapłaty od pozwanych. Rację ma Sąd Okręgowy, co bezskutecznie zakwestionowały w swoich apelacjach pozwane, że odpowiedzialności za te zobowiązania nie ponosi tylko P. D., któremu lokal ten przydzielono, ale na mocy art. 37 ust. 2 i 3 wyżej wymienionej ustawy, za zobowiązania te odpowiadają solidarnie wszystkie osoby pełnoletnie zajmujące z nim lokal w okresie za który zasądzono zapłatę, a bezspornym jest, czego pozwane w swoich apelacjach nie zakwestionowały, że w stosunku do nich obu warunek ten został spełniony.

Sąd Okręgowy zasądził od pozwanych na rzecz strony powodowej opłaty z tego tytułu należne za okres od września 2009 r. do września 2009 r. i nie ulega wątpliwości, wbrew zarzutowi podniesionemu w apelacji przez A. D. (1), że była ona już wówczas osobą pełnoletnią, co w świetle wyżej przedstawionych rozważań czyni ją zobowiązaną solidarnie z H. D., do zapłaty opłat za korzystanie z lokalu przydzielonego jej ojcu.

Jeżeli zaś chodzi o apelację strony powodowej, to należy uznać ją za zasadną.

Jak podkreślano w orzecznictwie i literaturze prawniczej, rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty albo wyznaczenie odpowiedniego terminu do spełnienia zasądzonego świadczenia jest możliwe tylko w szczególnie uzasadnionych wypadkach. Takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny czy zdrowotny, niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądzonego świadczenia byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione bądź narażałoby dłużnika lub jego bliskich na niepowetowaną szkodę. (wyrok S. A. w Łodzi z dnia 25 I 2013 r. I ACa 1080/12 Lex 1313300).

Z drugiej jednakże strony ochrona jaką zapewnia pozwanemu dłużnikowi art. 320 k.p.c. wymaga uwzględnienia wszelkich okoliczności sprawy, w tym uzasadnionego interesu podmiotu inicjującego proces (wyrok SA w Gdańsku z dnia 31 V 2012 r. I ACa 242/12 Lex nr 1321914). Podstawą zastosowania tego przepisu jest wyłącznie uznanie sądu, że zachodzą szczególnie uzasadnione przesłanki. Rozkładając zasądzoną kwotę na raty należy odpowiednio wyważyć interesy obu stron.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny uznał, że strona powodowa w apelacji skutecznie podważyła wyniki sędziowskiej oceny, dokonanej przez Sąd I instancji, która skutkowałą zastosowaniem art. 320 k.p.c. Jakkolwiek słusznie ocenił Sąd Okręgowy sytuację rodzinną i majątkową pozwanych jako wyjątkowo trudną, to należy mieć tu na uwadze, że rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty jest racjonalne, gdy dłużnik wykaże, że dysponować będzie środkami umożliwiającymi wykonanie tak zmodyfikowanego obowiązku w sposób odczuwalny ekonomicznie przez wierzyciela. W niniejszej sprawie, z analizy sytuacji materialnej pozwanych (H. D. utrzymuje się obecnie z emerytury w kwocie 838,77 zł, zaś A. D. (1) jest bezrobotna i wraz z dwojgiem dzieci i ich ojcem utrzymuje się z jego wynagrodzenia w kwocie 1500 zł miesięcznie) wynika, że nie będą one w stanie spełniać zasądzonego świadczenia na raty w sposób określony w zaskarżonym wyroku, co same przyznają, a co czyni niecelowym zastosowanie art. 320 k.p.c.

Należy mieć też na uwadze, że ochrona, jaką zapewnia pozwanemu dłużnikowi art. 320 k.p.c., nie może być stawiana ponad ochronę wierzyciela w procesie cywilnym i wymaga uwzględnienia także uzasadnionego interesu podmiotu inicjującego proces. W tej sytuacji słusznym jest pozostawienie przez Sąd orzekający w gestii wierzyciela decyzji co do umożliwienia pozwanym ratalnego spłacania należnego mu świadczenia i ewentualnego zawarcia porozumienia dotyczącego spłaty długu po uprawomocnieniu się wyroku.

Z tych względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku, uwzględniając apelację strony powodowej na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i oddalając apelacje pozwanych na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 102 k.p.c., z uwagi na bardzo trudną sytuację materialną i życiową pozwanych i przekonanie pozwanych działających bez profesjonalnego pełnomocnika, o słuszności prezentowanego w apelacji stanowiska.